

Маслій Н.Д.

кандидат економічних наук, доцент
кафедри економіки та моделювання
ринкових відносин

Афієнко А.Ю.

студентка 3 курсу, напряму підготовки
«Фінанси і кредит»

*Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
м. Одеса, Україна*

ВПЛИВ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ФОРМ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ НА РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ

Нові умови розвитку світового господарства спонукають до інтенсифікації економічних процесів всередині держави і визначають об'єктивну необхідність адаптації організаційно-економічного механізму господарюючих суб'єктів до нових умов господарювання за значної обмеженості ресурсного потенціалу кожного окремого підприємства. Глобальні зміни у підприємницькому середовищі, що відбулися в останні роки, спонукають підприємства вести політику виживання у складних умовах світової конкуренції за рахунок активізації внутрішнього потенціалу і здійснення ефективної організаційно-економічної взаємодії між учасниками виробничого процесу. Тому економічна ефективність діяльності підприємств в сучасних умовах стає все більше залежною від їхньої здатності оптимізувати відносини з великою кількістю бізнес-партнерів та управляти власними бізнес-процесами. Такі якісні зміни призводять до виникнення інтеграційних зв'язків між підприємствами і, як результат, – призводять до швидшого становлення на їх основі нових господарських структур – інтегрованих суб'єктів господарювання.

Проблемні питання щодо утворення та функціонування інтегрованих структур різних типів відображені у працях таких українських вчених: О. Білоруса, П. Буряка, З. Варналія, М. Долішнього, В. Забродського, М. Козоріз, М. Кизима, М. Туган-Барановського, С. Якубовича, Л. Яніва, та ін. Серед іноземних авторів, котрі працюють над дослідженням цієї теми, варто виділити низку російських науковців: Ю. Вінслав, В. Дементьєв, А. Мелентьєв, В. Цветков, В. Рязанцев. На даний момент ці питання досі розглядаються вченими.

Інтеграційна структура – це форма взаємодії між підприємствами, установами, науково-дослідними організаціями та фінансовими структурами, спрямована на поєднання можливостей високотехнологічного виробництва і концентрованого фінансового капіталу з метою забезпечення стабільності умов функціонування підприємств, створення необхідного інвестиційного потенціалу для інноваційного розвитку [1].

Сучасні тенденції в розвитку світової та вітчизняної економіки, фактори зовнішнього і внутрішнього середовища організацій сприяють розвитку інтеграційних процесів, появи нових форм об'єднання господарюючих суб'єктів.

У науковій літературі [3] за способом та цілями об'єднань виділяють такі види інтегрованих господарських структур: фінансово-промислова група (ФПГ), картель, синдикат, пул, консорціум, трест, асоціація, стратегічний альянс, концерн, конгломерат.

Доцільність створення інтеграційних об'єднань інвестиційного спрямування відображена в табл. 1.

Результати оцінки відповідності основних інтеграційних об'єднань на інвестиційному ринку

Назва	Фактори відповідності умовам ефективної діяльності на інвестиційному ринку
Консорціум	<ul style="list-style-type: none"> - компанії можуть одночасно входити до складу кількох консорціумів, оскільки можуть брати участь у здійсненні кількох проектів; - тимчасове об'єднання капіталу, взаємодоповнюючих ресурсів і потужностей на обмежений період з метою досягнення цілей в процесі реалізації спільного проекту; - у разі досягнення мети створення консорціум припиняє свою діяльність
Асоціація, союз	<ul style="list-style-type: none"> - не має права втручатися у виробничу та комерційну діяльність будь-кого з учасників; - неприбуткове громадське об'єднання, не проводить комерційної діяльності; - свобода в прийнятті рішень учасниками внаслідок основної мети - координація підприємницької діяльності учасників, захист та лобювання їх інтересів, більш ефективна організація робіт з консалтингу та інформаційного забезпечення; - тимчасове об'єднання
Стратегічний альянс	<ul style="list-style-type: none"> - форма співпраці двох або більше незалежних компаній, в тому числі потенційних чи реальних конкурентів, у довгостроковому періоді для досягнення певної мети; - компанії можуть бути учасниками безлічі стратегічних альянсів; - неефективність такої форми об'єднання; - труднощі координації діяльності учасників альянсу (партнери можуть приймати рішення, неоптимальні для стратегічного альянсу в цілому); - складність контролю (нестача автономії в учасників стратегічних альянсів спричиняє внутрішні конфлікти); - різні початкові очікування з боку партнерів альянсу, тоді як одна компанія прагне уникнути конкуренції, інша прагне отримати доступ до технологій та знань першої; - тимчасове об'єднання
Картель	<ul style="list-style-type: none"> - тривале договірне об'єднання декількох підприємств однієї галузі виробництва; - мета створення - отримання значного прибутку всіма учасниками угоди шляхом усунення або регламентації конкуренції між ними, а також шляхом придушення "зовнішньої" конкуренції; - внутрішня конкуренція за квоту у виробництві
Синдикат	<ul style="list-style-type: none"> - монополістична угода між підприємствами однієї галузі, учасники якої втрачають власність на виготовлений продукт; - внутрішня конкуренція за клієнтів чи за квоту у виробництві
Трест	<ul style="list-style-type: none"> - учасники втрачають власність на засоби виробництва та виготовлений продукт, виробничу та комерційну самостійність, тобто відбувається об'єднання виробництва, збуту, фінансів та управління учасників угоди; - відсутність централізованих фондів капіталовкладень, підпорядкування окремих підприємств загальним цілям тресту (в іншому випадку лібералізації відносин позиції тресту значно послаблюються, що ускладнює процес управління ним); - внутрішня боротьба за найбільш впливові посади в правліннях, за розподіл прибутків
Концерн	<ul style="list-style-type: none"> - учасники втрачають власність на засоби виробництва і виготовлений продукт; - обмеженість підприємств, що входять до концерну, у прийнятті управлінських рішень; - централізація функцій науково-технічного і виробничого розвитку, інвестиційної, фінансової, зовнішньоекономічної та іншої діяльності; - внутрішня конкуренція за клієнтів чи за квоту у виробництві
Конгломерат	<ul style="list-style-type: none"> - значна диверсифікація, що може призвести до складнощів в управлінні; - значні витрати, які необхідні для створення конгломерату у випадку використання механізму поглинання

Отже, охарактеризувавши основні форми інтеграційних об'єднань можна зробити висновок, що: до складу включаються декілька безпосередньо не пов'язаних між собою за галузевим та технологічним принципами підприємств та фінансово-кредитних установ; не відбувається централізація науково-технічної, виробничої, фінансової, зовнішньоекономічної та іншої діяльності; зниження підприємницького ризику за рахунок концентрації значних фінансових ресурсів і значної диверсифікації виробництва продукції, що випускається; поєднання різних видів діяльності дозволяє здійснювати координацію фінансових потоків, оптимальний їх перерозподіл та забезпечує ефективне вико-

ристання фінансових ресурсів; функціонування відповідно до загальної розробленої стратегії; відсутність внутрішньої конкуренції за клієнтів чи за квоту у виробництві; формування єдиної бази клієнтів, які є клієнтами практично для всіх учасників.

Термини “інтеграція” і “інтеграційна структура” визначає необхідність функціонування інтеграційних структур в умовах інноваційної структурної розбудови економіки.

Із розвитком інтеграційних процесів з’являються різні за формами і типами інтеграційні структури, що потребує виділення порівняльних ознак (табл. 2).

Таблиця 2

Характеристика організаційних форм інтеграційних структур за порівняльними ознаками

Порівняльні ознаки	Організаційна форма інтеграційної структури				
	Асоціація	Корпорація	Консорціум	Концерн	Промислово-фінансова група
Ступінь юридичної самостійності	Збереження юридичної самостійності	Збереження юридичної самостійності	Збереження юридичної самостійності	Втрата юридичної самостійності	Збереження юридичної самостійності
Ступінь виробничо-господарської самостійності	Необмежений	Частково обмежений	Частково обмежений	Дуже обмежений	Частково обмежений
Ступінь фінансової самостійності	Необмежений	Частково обмежений	Частково обмежений	Дуже обмежений	Частково обмежений
Спосіб формування	Договірний	Договірний	Статутний	Статутний	За рішенням Уряду Неформальний договірний
Форма створення	Договірна	Договірна	Договірна	Злиття і поглинання	Злиття і поглинання, а також договірна
Інтегровані форми капіталу	Промисловий	Промисловий	Промисловий	Промисловий, фінансовий	Промисловий, фінансовий і торговий
Форма управління	Координація	Регулювання	Регулювання	Регулювання	Регулювання і координація
Тип організаційної побудови	Горизонтальний	Вертикальний	Горизонтальний	Вертикальний	Вертикальний
Ступінь інтеграції	Локальний	Частковий	Локальний	Повний	Частковий
Стратегічні цілі	Загальна та індивідуальні	Загальна та індивідуальні	Загальна	Загальна	Загальна

Систематизація інтеграційних механізмів взаємодії між інвестиційними посередниками дозволила стверджувати, що питання визначення організаційних форм спільного інвестування все ще залишається дискусійним. На основі критичного узагальнення переваг та недоліків ФПГ, консорціуму, асоціації, союзу, стратегічного альянсу, картелю, синдикату та тресту визначено основні фактори невідповідності цих організаційних форм створення інтеграційних об’єднань умовам ефективної діяльності на інвестиційному ринку.

Список літератури:

1. Сисоєва Л. Ю. Напрямки інтеграції банків і страхових компаній на інвестиційному ринку України / Л. Ю. Сисоєва // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : збірник наукових праць. – Суми : ДВНЗ "УАБС НБУ", 2010. – Випуск 28. – С. 117-124.

2. Станіва К. М. Формування стратегічних альянсів у міжнародному економічному просторі: / НБУ ім. Вернадського, НПБ України, Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київ. нац. ун-ту ім. Т. Г. Шевченка.

3. Кривцун І. М. Інтеграційні процеси на страховому ринку України / І. М. Кривцун, А. В. Панченко // Логістика : зб. наук. пр. / відп. ред. Є. В. Крикавський. – Л. : Видавництво національного університету "Львівська політехніка", 2007. – 512 с. – Вісник національного університету "Львівська політехніка". – № 594. – С. 442-448.

4. Маслій Н.Д. Теоретичні основи та понятійний апарат інтеграційних процесів / Н.Д. Маслій // Прометей: регіональний збірник наукових праць з економіки. Донецький державний університет управління МОН України; Інститут економіки промисловості НАН України.-Маріуполь: ДонДУУ, ІЕП НАН України. – 2014. – Вип. 3(45). – С. 52-56.

5. Маслій Н.Д., Князева О.А., Мотиви та цілі інтеграційних процесів на різних економічних рівнях / О.А. Князева, Н.Д. Маслій / Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». – 2015. – Вип.10, Ч.2. – С. 48-53.

Gorlatova O. M.
Senior teacher of foreign
languages

Voynalovuch N. M.
4th-year students,
training direction
"Accounting and
Auditing"

Ignatenko V.V.
4th-year students, training
direction "Accounting
and Auditing"

*Kyiv National University of Technology and Design
Kyiv, Ukraine*

ADAPTATION PRINCIPLES OF STAFF MANAGEMENT IN THE PROCESS OF ENTERPRISE MANAGEMENT

Personnel management in modern domestic enterprises is based on the fact that people in the workplace are considered as employees who ensure the implementation of economic goals of the company, and as individuals belonging to a single organizational system. The success of the company depends on the specific people, their knowledge, competency, skills, discipline, motivation, and ability to solve problems, receptivity to learning. The staff is the driving force and source of resource mobilization for development and potential realization (in other words, solve technical challenges of enterprises), the main resource and factor of ensuring continuous development of the enterprise.

Any process (including enterprise management) is based on a number of principles. The same applies to the process of personnel management. Provided that management entity recognizes personnel as the most important factor in the development of enterprise, it should use the principles inherent to management processes and thus ensure the continuous development of the enterprise.

Purpose. Clarification and justification of the principles of enterprise management and personnel; expand classification principles of enterprise management and personnel management.

According to a systematic approach, personnel management is a part of manage-